

νικές συνθήκες, γιατί λαχταρά ζωή με ελλειψήνεια
λείτερη, κι αληθινά ήθικη.

Η υπόθεση αυτή ξετυλίγεται στα τρία μέρη του
έργου με διάλογο ζωντανό και γοργό. Κάποια ειρω-
νική διάθεση και μιάς εδνυμής εξυπνάδας παιγι-
διάμα, δεν απολείπουν και στις κυριότερες σιγι-
μές. Το μεταχείρισμα της δημοτικής γλώσσας φα-
νερώνεται με τρόπο καλλιτεχνικό και με ικανότητα
δοκιμασμένη. Κάπου κάπου για να κρατήσει, ο συ-
γγραφέας, το ενδιαφέρον στο θέμα του, τραβά περισ-
σότερ' απ' ότι πρέπει την κουθέντα, καθώς λόγου
χάρη στη μέση της πρώτης πράξης, στη φάρσα της
δεύτερης και στο τέλος της τρίτης. Μά οι τεχνικοί
λόγοι που τον αναγκάζουν σε αυτό είναι δεμένοι
με το είδος της δραματικής του μορφής. Χρειάζεται
εγκαιρία για να ξεδιπλώσει ιδέες και σκέψεις, κ' έ-
τσι να μās δώσει τη «θέση» του έργου, το δέσιμο ύ-
στερα και τη λύση. «Αν όλο το δράμα στηριζότανε
στο ανθρώπινο πάθος, θα είτανε ανάγκη από άπα-
νωτά επεισόδια για να ξετυλίγουνε το μύθο. Έδώ,
το εναντίο, τα επεισόδια οα να μās ταράζουνε την
προσοχή μας για το κύριο θέμα.

Οι χαρακτήρες πάλι, είναι δημιουργημένοι απο-
κλειστικά, έτσι που οι πράξεις να συμφωνούνε μαθη-
ματικά με τις ιδέες. Μά πρώτα μās δείχνονται, από
το συγγραφέα, οι ιδέες, κι ύστερα έρχεται η δράση
να τις σφραγίση, αντίθετα προς τον κλασικό κα-
νόνα. Σ' έν «Ανοιχτό γράμμα» του ό Ψυχάρης, για
τους «Ζωντανούς και πεθαμένους» προς το συ-
γγραφέα τους («Ρόδα και Μήλω, τόμος Ε', μέρος
δεύτερο»), σημειώνει: «Τα πρόσωπά σου είναι ιδέες.
Μά στις ιδέες αυτές έδωσες σάρκα, έδωσες ψυχή...
Οί έρωμένοι σου... που κουθενιάζουνε άναμεταξύ
τους, άλλα θέματα όμιλίας δεν έβρουνε παρά θέματα
που είναι της διανοητικής σειράς, μάλιστα και της
λογικής». Και για τοίτο συχνά οι άνθρωποι στα
δράματα του κ. Δημ. Ταγκόπουλου, δεν έχουνε άμ-
φιβολίες, επιφύλαξες, παραπαιτήματα και ύποχώρη-
σες. Είναι πάνι' αλύγιστοι και μονόκοματοι όπως
παρατήρησε ήλλοτε ό Παλαμάς («Γράμματα», τόμος
β') και για να τους πλάση και τους παρουσιάση τέ-
τοιους «καμιά φορά θφίνει», ό συγγραφέας, «να
παραφάνονται οι κλωστής που τους τραβά δεμέ-
νους».

Μά μ' όλ' αυτά δεν μπορεί κανείς ν' αποκλείση
πως κ' έτσι ζυγγραφισμένα τα πρόσωπα στη «Μυ-
ριέλλα» είναι πολύ ζωντανά, πολύ συγκαιρινά. Τέ-
τοιιοι γασαχηριστικοί τύποι δέ λείπουνε σήμερα, κ'
επειδή ίσως να είναι κάμποσο εξαιρετικοί, τραθή-
ξανε το διαφέρο του συγγραφέα και την προσοχή
της παρατήρησής του.

Η σκλαβιά του θηλυκού κόσμου, μέστ στις κοινω-
νίες, από τα παλιά χρόνια γιτύπησε τις αισιαντικές
ψυχές. Ό σίγος του Γκαίτε σιήν «Ιφιγένεια έν
Ταύροις»:

Πόσο στενή είναι ή τύχη της γυναίκας!

κλείνει μια τρανική αναγώνηση που άντηχεί άκόμα
ίσα με τις μέρες μας. Πιεναιτική πρόοδο και πολιτι-
σμός πολύγονος. δείξανε τελεταία, πως τίποτα δέ
φελούνε στα ζητήματα της σκλαβιάς. Ό άντρας, κυ-

ρίαρχος με την παραδομένη συνήθεια και με το νόμο
της πρόληψης, πιέζει έναν άλλον άνθρωπο, κατώ-
τερό του τάχα, γιατί μόνο και μόνο δεν είναι του έ-
διου γύλου. Κ' επειδή ή τέτοια πίεση στέκει' έξω
από τη δικαιοσύνη τη φυσική, ακολουθούνε τραγω-
δίες κοινωνικές, παθήματα και δυστυχίες, που αιώ-
νες περνούνε και τέλος δεν παίρνουνε. Μά ή άδικη
ανισότητα της γυναίκας είναι το πρώτο βήμα, για να
ρωιόσουμε κι άλλες κοινωνικές ανισότητες. Ό όρι-
ζοντας πλαταίνει. Κ' ή τέχνη, που τα πάντα της στέ-
κονται άφρομές, δέ μένει άσυγκίνητη μπροστά στο
ύλικό τοίτο. Ό κ. Δημ. Ταγκόπουλος και σιήν «Ο-
ξώπορτα» και πάλι πιο έμψυχωμένα σιή «Μυριέ-
λλα», έρριξε το μάτι σιή σκληρή, γυναίκεια μοίρα,
ζυγγράψισε με δυνατό χρώμα τον ξεπεσμό, έσκη-
νε ν' ανασύρη το γιωχό το πλάσμα, ίσως γενναίε την
περιπόρνησή του στις άόρθαρες συνθήκες.

Μά όλ' αυτά με το δικό του δραματικό τρόπο.
Πάτησε την ως τώρα σκηνική ήθογραφία, ξέφυγε
από το δρόμο της σύγχρονσης του πάθους με το έ-
νάντιο πάθος, και χάραξε τη δοκιμαστική του σιράτα,
της δραματικής σκέψης και λογικής. «Αν με τοίτο
έπεσε πολλές φορές σε ήθικολογικό κήρυγμα νέας
ζωής και ο' έπαγγελία μελλούμενης λευτεριάς, αν
δυόσας ταναγνωρισμένα τεχνικά μέσα στο σκοπό
του, αν δεν μπόρσσε να όμειώση τη σκληρή επιφά-
νεια της δραματικής του μορφής, σε προή κ' έξαρη
άηπλότερη,—όμως του μένει το χάρισμα της πρω-
τοιτυίας, ή ελλειψήνεια της έρευνας κ' ή άνεξαρη-
σία στον τρόπο της εργασίας του, εργασίας που άργά
ή γλήγορα θα τραθήξη την άξια προσοχή σε δυό κύ-
κλους. Σε κείνους που θα πασιόσουνε με αληθινό
ένδιαφέρο να δείζουνε σιή σκηνή τη συγκαιρινή
μας δραματική παραγωγή, και σε κείνους που παίρ-
νοντας άφορμή από τέτοιους ρεωτερισμούς, θα μπο-
ρέσουνε πατώντας στα χνάρια τους, να δημιουργή-
σουνε στο νεοέλληνικό θέατρο μια λαμπρή εποχή,
που όλοι περιμένουμε.

ΡΗΓΑΣ ΓΚΟΛΦΗΣ

ΣΕΡΕΝΑΤΑ

- Εύπνησε Χατζηδάκη
κ' ή νύχτα είναι βαριά.
- — Φοβάμαι τον Ψυχάρη
και δεν ξυπνώ, παιδιά.
- Εύπνησε Χατζηδάκη
να ίδης το γέρο - Σιαά.
- Στο βήμα έγώ άνεβάζω
τα φουσκωμένα άσκιά.
- Εύπνησε Χατζηδάκη
κι ό κόκορας λαλεί.
- Ό έξυπνος Ψυχάρης
με μπέρδεψε πολύ.
- Μίλα μας Χατζηδάκη
για τη δημοτική.
- Η σόλοικη με πνίγει,
παιδιά, ύποταχτική.

ΠΙΚΡΑΓΚΑΘΗΣ